

Nyheter från IFN

nr 8 • 2014

Kvotering eller inte kvotering – det är frågan

Fler än 100 länder har någon form av könskvotering i sitt politiska system. Samtidigt finns det många frågetecken kring konsekvenserna av dessa reformer, säger Johanna Rickne, IFN, i den nya studien "Gender Quotas and Women's Political Leadership". Andra IFN-forskare som studerat kvotering är Lars Oxelheim och Johanna Möllerström.

I debatten om kvotering sägs att reformen skadar kvinnors karriärer på lång sikt eftersom meriterna för "inkvoterade" kvinnor ifrågasätts.

– Diana Z. O'Briens och min studie av Socialdemokraternas kvotering "varannan damernas" visar på en motsatt utveckling. Kvoteringen stärkte kvinnors tillträde till ledande positioner inom kommunala partigrupper, förklarar Rickne.

Så kvotering underlättar för kvinnor att nå toppen?

Johanna Rickne menar att i de fall kvoteringen bryter upp ett rekryteringsmönster där (manligt) kön tidigare gått före merit kan den ge kompetenta kvinnor en chans

som de tidigare inte fått.

Bakgrunden är att (S) 1993 beslutade att varvade listor skulle införas på alla valsedlar på riks- och lokalnivå.

– Vi ser en positiv och långvarig effekt av kvoteringen. Fler meriterade kvinnor i gruppen är en rimlig delförklaring till att kvinnors chanser att nå toppen ökade, säger Rickne. →

Seminarium 6 november "Svågerkapitalism" – ett hot mot välfärden

LUIGI ZINGALES, professor vid University of Chicago, är kritisk till den form av kapitalism där särintressen gynnas av politiska beslutsfattare och myndigheter (*crony capitalism*). I stället för en blomstrande marknad präglas denna typ av kapitalism av subventioner och skattelättnader enbart för vissa samt svag konkurrens. Detta tenderar att gynna stora företag men i regel inte konsumenterna och brukarna.

På seminariet kommer **Luigi Zingales** att presentera sin forskning. Kommentarer ges av **Magnus Henrekson**, professor och vd för IFN, och **Christian Bjørnskov**, professor vid Århus universitet.

Tid: Torsdag den 6 november, kl. 9.00–10.30

Plats: IVA, Grev Turegatan 16, Stockholm.

Anmälan senast 24 oktober 2014 till info@ifn.se.

Johanna Möllerström, George Mason University och affilierad IFN, har undersökt hur samarbete inom grupper påverkas av kvotering i allmänhet. En tydlig effekt syntes: När deltagare kvoterar in minskar samarbetet inom hela gruppen. Inte bara gentemot dem som kvoterats in, utan generellt.

– I studien skapar jag grupper i labbet. Alla gör ett matettest. Med olika kombinationer skapar jag sedan grupper som väljs med eller utan favorisering [kvotering]. När jag sedan jämför hur man samarbetar (jag tittar på beteende i ett *public goods* spel) så finner jag att när gruppen har valts utan favorisering [kvotering] så samarbetar de mer än när favorisering fanns med i spelet.

Ännu en forskare som studerat kvotering – då till bolagsstyrelser – är Lars Oxelheim, IFN och Lunds universitet.

– Styrelser önskar att bevara *status quo* i styrelsesam-

mansättningen påverkar rekryteringen av kvinnor. Dessutom råder det konkurrens mellan kvinnor och ”perifera” män. Båda ses som hot mot styrelsens homogenitet, dvs. infödda män i samma ålder, förklarar Lars Oxelheim.

– Förändringar i styrelsens sammansättning sker främst vid pensionering eller genom att antalet styrelsemedlemmar blir fler.

Lars Oxelheim förklarar att resultaten i studien indikerar att länder som inför könskvotering bör ge företagen en lång anpassningsperiod.

”Detta ger utrymme för att upprätthålla kontinuitet i styrelsearbetet och garantera tillräcklig transparens i framtida rekryteringar. Parallellt bör arbete pågå för att förenkla kvinnors väg till de manliga direktörernas sociala nätverk och därigenom påskynda tillkomsten av en modern styrelse med båda könen och demografiska minoriteter representerade.”

Statistik + blogg = Richard Öhrvall

Under årets valrörelse och fram till slutet av oktober skriver Richard Öhrvall valbloggen Trehundratolv! på Svenska Dagbladets webb. Tre inlägg i veckan har det oftast blivit. Richard Öhrvall är doktorand vid Linköpings universitet och forskare på IFN. Han arbetar även på Statistiska centralbyråns enhet för demokratistatistik.

”Här skriver jag om valstatistik, väljaropinion och annat som berör den svenska demokratin. Jag kommer även att ta upp statsvetenskapliga forskningsresultat...” var varudeklarationen när valbloggen *Trehundratolv* (val i 290 kommuner, 20 landsting/regioner, en riksdag och ett Europaparlament = 312) introducerades.

Hur kom det sig att du bloggade för SvD i valrörelsen? Jag har en längre tid haft en egen blogg och även bloggat på en gruppblogg. SvD kom med ett erbjudande om att blogga om valstatistik under valåret. Så föddes bloggen *Trehundratolv*. Bloggen är ett bra sätt att nå ut med statistik, forskningsresultat och allmänna tankar till en bredare publik.

Har läsarna hört av sig när du bloggat?

– Vissa partiers sympatisörer är mer pigga på att höra av sig än andra. Om man skriver något som de uppfattar som felaktigt leder det till att många hör av sig. Det är ett av många skäl till att det är viktigt att uttrycka sig tydligt.

Hur är det med media? Du har intervjuats ett antal gånger av bland annat TT.

– Av förklarliga skäl är media framför allt intresserad av nyheter, så det är främst de blogginlägg som har innehållit nya resultat som har väckt deras intresse. Men ibland har någon hört av sig även efter inlägg där jag har förklarat statistik, exempelvis då jag kunde visa att statistiken över förtidsröster missförstods och att vi var på väg

mot ett ökande valdeltagande snarare än ett sjunkande som många trodde.

Vad var det bästa med att valblogga i en stor tidning?

– Det har varit roligt att komma i kontakt med alla olika personer som läser bloggen, från framträdande samhällsdebattörer till dataspelsentusiaster. Ibland ger sådana kontakter uppslag till framtida forskning. En sådan kontakt har lärt mig att valsystemet ”enkel överförbar röst” (*single transferable vote*), som är intressant men lite komplicerat, med framgång har använts när dataspelare i olika delar av världen har haft omröstningar.

Efter Svenska Dagbladet, ska du blogga någon annanstans?

– Jag kommer att fortsätta med min blogg <http://richardohrvall.com> och fortsätter även blogga på statsvetarbloggen *Politologerna*.

Hur fungerar det att kommunicera forskning via bloggar?

– Det finns olika sätt att sprida forskningsresultat och alla sätt passar inte för alla. Men jag tycker själv att bloggande är ett bra sätt. Till skillnad från när man intervjuas av journalister har man möjlighet att själv formulera sina tankar och utveckla resonemangen mer än vad som annars vanligen är möjligt. Det ena utesluter naturligtvis inte det andra, men bloggandet utgör ett bra komplement. Dessutom ger bloggandet en möjlighet att komma i kontakt med olika personer som är intresserade av samma frågor och som kan bidra till att utveckla forskningen.

IFN:s forskningsresultat publiceras i olika kanaler. Arbeten i preliminär form publiceras som working papers. I regel utkommer de senare i reviderad form i forskningstidskrifter som är externt granskade. Följande artiklar är de senaste som accepterats för publicering i vetenskapliga tidskrifter. Ytterligare artiklar finns att läsa på www.ifn.se.

Sven-Olof Fridolfsson och **Thomas Tangerås**, "Nuclear Capacity Auctions", *Energy Journal*.

Svensk kärnkraft har i dag en osäker framtid även om nuvarande lagstiftning tillåter att nya reaktorer tillåts ersätta uttjänta. Denna studie föreslår att rätten att bygga och driva nya kärnkraftverk ska auktioneras ut i ett öppet anbudsförfarande. Budgivning skulle bland annat ge information om det förväntade ekonomiska värdet av ny kärnkraft.

Mikael Stenkula, "Swedish Taxation in a 150-year Perspective", *Nordic Tax Journal*.

Här studeras svenska skatter mellan 1862 och 2010. Studien analyserar utvecklingen inom sex olika nyckelområden (arbetsskatter, kapitalskatter, förmögenhetsskatter, arvs- och gåvoskatter, konsumtionsskatter samt fastighetsskatter). Studien visar att betydelsen av olika skatter varierat påtagligt över tiden, samtidigt som skattetrycket stigit markant.

Joakim Gullstrand och **Maria Persson**, "How to Combine High Sunk Costs of Exporting and Low Export Survival", *Review of World Economics*.

Omfattande forskning har visat att företag, för att täcka stora fasta kostnader, fortsätter exportera under lång tid när de väl börjat. Ett annat forskningsfält har dragit den till synes motstridiga slutsatsen att internationell handel är mycket kortvarig. Med hjälp av svenska data visar denna studie att och varför båda forskningsfälten kan ha rätt.

Shon Ferguson, "Endogenous Product Differentiation, Market Size and Prices", *Review of International Economics*.

Trots att det i städer och regioner med stor befolkning finns många företag är inte konsumentpriser alltid lägre där än på andra håll. Enligt denna uppsats är förklaringen till detta att företag utvecklar produkter som är mer unika. Utvecklingen av dessa mer specialiserade produkter leder till högre priser.

Eleonora Patacchini, **Giuseppe Ragusa** och **Yves Zenou**, "Unexplored Dimensions of Discrimination in Europe: Homosexuality and Physical Appearance", *Journal of Population Economics*.

I ett fältexperiment i Italien sänds "falska" CV till verkliga platsannonser. Det visar sig att homosexuella har ca 30 % mindre chans att kallas tillbaka till intervju jämfört med heterosexuella män och än mer så om de är högutbildade. Ingen effekt för homosexuella kvinnor. En skönhetspremie finns för kvinnor, men denna är mycket lägre när dessa är utbildade.

Martin Ljunge, "Social Capital and Health: Evidence that Ancestral Trust Promotes Health Among Children of Immigrants", *Economics & Human Biology*.

Studien visar att hög tillit ger bättre hälsa. Barn till invandrare från länder med hög tillit har själva hög tillit och i sin tur bättre hälsa. Det gäller både självupplevd och mer objektiv hälsa. Effekten av tillit på hälsa är jämförbar med flera års utbildning. Resultaten visar hur viktigt det är att främja tillit som en väg till bättre hälsa.

Ola Andersson, **Håkan Holm**, **Jean-Robert Tyran** och **Erik Wengström**, "Deciding for Others Reduces Loss Aversion", *Management Science*.

Ett vanligt avsteg från rationellt beslutsfattande är att man lägger för stor vikt vid potentiella förluster, vilket kan leda till alltför få investeringar. Studien visar att personer som tar beslut med andras pengar är signifikant mindre känsliga för förluster och därmed tar mer rationella beslut.

Rebecca Piekkari, **Lars Oxelheim** och **Trond Randøy**, "The Silent Board: How Language Diversity May Influence the Work Processes of Corporate Boards", *Corporate Governance: An International Review*.

I studien analyseras vad som händer i ett företags styrelse när utländska medlemmar valts in och språket ändras. Studien visar att i de företag där inte språkändringen är väl förberedd ändras balansen i styrelsen då några på grund av språket inte vågar uttrycka sina tankar. Det blir lägre spänst i diskussioner och konstruktiva tankar kommer inte fram.

Dan Johansson, **Mikael Stenkula** och **Gunnar Du Rietz**, "Capital Income Taxation of Swedish Households, 1862 to 2010", *Scandinavian Economic History Review*.

Denna studie analyserar kapitalbeskattningens utveckling mellan 1862 och 2010. Resultaten visar att kapitalbeskattningen kunde slå hårt mot investeringar, med en effektiv skatt på över 100 procent för vissa finansieringsformer under 1970- och 80-talen. Efter skattereformen 1990–91 har skattesatsen sjunkit tillbaka.

Ny forskare på IFN

Niklas Elert är nyanställd forskare på IFN. Niklas Elert disputerade i september 2014 vid Örebro universitet med avhandlingen *Economic Dynamism – Essays on Firm Entry and Firm Growth*. I avhandlingen behandlas två centrala aspekter av den ekonomiska dynamiken: nyföretagande och företagstillväxt under åren 1997–2010.

Det ska vi fira

IFN grundades 1939. I år firar institutet 75 år av oberoende forskning med hög relevans för det svenska näringslivet. IFN har en lång tradition av att publicera forskning i form av böcker. I samband med 75-årsjubileet presenteras tre nya böcker om institutet och dess forskningsproduktion:

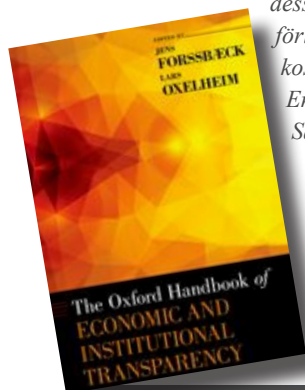
- *Ett forskningsinstitut växer fram* av professorerna Benny Carlson och Mats Lundahl.
- Jubileumsboken *IFN 1939–2014 – 75 år av ekonomisk forskning*, en antologi med tioalet författare.
- *IFN:s publikationer 1939–2013*, för första gången samlas alla identifierade publikationer från de gångna 75 åren.

2 oktober | Henrik Horn, IFN, talade på ett möte i Bryssel arrangerat av företaget Frontier Economics. Åhörare var jurister vid de Bryssel-baserade advokatbyråer som är verksamma inom WTO-rätt. Baserat på sin mångåriga erfarenhet av att kombinera ekonomi och juridik vid analys av WTO-avtalet, gav Henrik Horn sin syn på hur ekonomisk analys bör användas i WTO:s tvistlösningsmekanism, och på dess begränsningar.

10 oktober | Omsorgskvalitet är svårt men inte omöjligt att mäta. Det förklarade Henrik Jordahl och Jannis Angelis, IFN, på ett seminarium arrangerat av SNS. Deras rapport Att styra och leda äldreomsorg. Hur går det till och vad kan förbättras? ingår i det för IFN och SNS gemensamma forskningsprojektet Från välfärdsstat till välfärdssamhälle. Gun-Britt Trydegård, Stockholms universitet, kommenterade rapporten.

15 oktober | Åsa Hansson, IFN, deltog i ett seminarium arrangerat av Entreprenörskapsforum om den föreslagna bolagsskattereformen. Som ledamot i Företagsskattekommittén redogjorde hon för förslaget och dess eventuella problem. Det gäller bl.a. halverat förlustavdrag som kan slå mot "företag som är kostnadstunga i början". I den skuggutredning som Entreprenörskapsforum presenterade ingår Tino Sanandaji och Mikael Stenkula från IFN.

15 september | Om innebörden av begreppet optimal transparens i ersättningsfrågor arrangerade Ersättningsakademien ett rundabordssamtal för styrelseordföranden och representanter i ersättningsutskott i de största börsbolagen. Lars Oxelheim, affilierad till IFN, presenterade tankar från boken Oxford Handbook of Economic and Institutional Transparency – som han är en av redaktörerna för. Boken är indelad i tre avsnitt – politik och transparens, institutionell transparens och transparens i näringslivet.

Nyhetsbrev:

"Nyheter från IFN" utkommer åtta gånger per år. Dessutom publiceras "Ny ekonomisk forskning" ett par gånger årligen.

Nyhetsbrev